

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre	10 frt - kr.
Félévre	5 " " "
Negyedévre	2 " " "
Egy hónapra	1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.	

Felolvas szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
 Hét napos polt. sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többeszer
 hirdetések alku szerint jutányos áron vételnek fel.

A néppárti vezérek szava.

Irta: **Kossuth Ferencz.**

Csodálkozva, sőt megütközve olvastam a külföldön azt a két beszédet, melyeket a két néppárti vezér, a két Zichy gróf, a katolikus nagygyűléseken tartottak.

Kivált Zichy János beszédén csodálkoztam, mert az országgyűlésen úgy ismerjük e fiatal főurat, mint jeles tehetségű, higgadt és mérsékelt szellemű férfiut; és e tulajdonságainak tudtuk be azt, hogy a néppárt elnöki székébe éppen őt ültette a párt közvéleménye fiatal kora daczára.

Ugy látszik azonban, hogy a zománcozott parlamenti mezét nem őrli fel a gróf az országházon kívül, mert lehetetlen lett volna tévesebb felfogásokkal nagyobb tulzásokba esni, mint a hogy ő tette a katolikus nagygyűlésen, nem is rögtönzött, de gondosan és előre elkészített beszédében.

Az öregebb Zichy, az aranygyapjas Nándor gróf, ismeretes az ő szerencsétlen nagy mondásairól; most is nagyobbat mondott, mint a hogy talán ő maga is akarta volna, midőn Cavour híres mondásának ellentétét keresve, „libera chiesa in libera stato“ (szabad egyház a szabad államban), azt találta fel, hogy: katolikus állam a katolikus egyházban; s ezen az alapon óhajtaná az aranygyapjas ur hazánk jövőjét és boldogságát felépíteni.

Katolikus állam a katolikus egyházban! Magyarozza meg ezt a fogalmat a gróf. Ha megpróbálja, talán önmaga is meg fog ijedni azon, hogy hova bírja ragadni az embert egy nagy frázis. Zichy János azonban nem tűzött maga elé ilyen minden állami törvényt és intézményt tönkre tevő célt, a mely alá temetkeznek minden, a mi magyar volt, van és lesz: a nemzet és az egyház a múlt és a jövő. Zichy János mást tett; ő csak azon örvendezett, hogy „így felvértezve, a katolikus Magyarország átélte a tatárok pusztulását, átélte a reformácziónak átalakító befolyását, átélte a török uralmat.“

A néppárt elnöke szerint tehát a tatárjárás, a reformáczió és a török uralom együtt említendők mint olyan csapások, a melyeket a katolikus Magyarország átélte.

A magyar történelmet egy csapással elégette tehát vallásos felhevülése tüzében Zichy János; mert a magyar történelem azt tanítja, hogy a magyar protestánsok kü delmeinek köszönhető az, hogy Magyarország egyáltalán létezik, legyen ez a Magyarország katolikus vagy bármilyen hitű.

Ha nem lettek volna protestáns magyarok, már régóta az örökös tartományokhoz csatolt rész lenne a mi édes hazánk; s ha lennének is még hazánk földjén katólikus és más vallásu magyarok, az állam, mint Magyarország, rég nem léteznék már.

Tatárjárás és protestáns reformáczió; e két csapást túlélte tehát a néppárt vezére szerint a katolikus Magyarország: és mi, a kik a katolikus vallást szívünk mélyéből tiszteljük (mint minden vallást, mely istenfélésre s az erkölcsök emelésére van fektetve) mi erősen hisszük, hogy túl fogja élni a katolikus Magyarország nemcsak a tatárjárást és a reformácziót, de a tatárjárást és a néppártot is.

Nincs szándékomban részletezve bonckés alá venni a néppárt vezérének ünnepies beszédét, másképp mindjárt a kezdetén egy nagy történelmi botlásra akadnék, a mely felett méltán lehetne csodálkoznom.

Azt mondta Zichy János, hogy Szt. István nem a kelethez, hanem nyugat-hoz, Rómához, „a pápához, a katolikus világ fejéhez fordult és a szent koronával fején és az apostoli kettős kereszttel kezében, megkezdte a térítések nagy munkáját.“

Vajjon — megkezdte? A koronával fején és az apostoli kettős kereszttel kezében kezdte meg? Vagy talán páratlan mérvű apostoli és hittérítő működése után kapta a koronát s a kettős keresztet?

A történelem arra tanít, hogy után es nem előbb. Igaz, hogy a hittérítést nem végezte be, midőn mind a kettőt megkapta, mert ez hosszú és nehéz feladat volt; a magyar faj ragaszkodott ősi hitéhez és a ragaszkodás lángja soká

A „síró fiú“-nak.

Emlékül.

A »Debreczen« eredeti tárczája.

Fehér angyal, piczi gyermek,
 Édes apád hajnalalm.
 Nem kérlek el, hogy karom
 Kis szived szivemre zárja.
 Engem csak az öröm lángra,
 S a dalolás kedve fog el...
 Édes anyád anyala vagy,
 Édes anyád ringasson el.

Mi vagy te még! Piros bimbón
 Hulló hónap játszi pelyhe.
 Mért ölelni? Hogy a hamvat
 E rengő kéz lesepere? ...
 Édes anyja! te bocsásd meg,
 Te figyelj hát e kis dalra.
 Melynek árja, meleg szárnya,
 Kis magzatod betakarja.

Ne legyen több ez az ének,
 Csak egy tördelt dajkanóta.
 Ne zengje azt, hogy az élet
 Mily mogorva, mily csalóka.
 Ne dobj követ dal! ne vádolj,
 Hogy hűtlen a gyermekálmom.
 Oh hajnali madárénekek,
 Harmat ingó virágszálon.

Dalt neki, dalt! Legyen alma
 Merészebb, mint a sudárszál.
 És ragyogóbb és tündöklőbb
 A Jehova trónusánál.
 Gyermekálmom büverödét,
 Hatalmadat én is érzem.
 S haj! de sokszor visszasírlak
 Itt a pusztá sziklabérczen.

Dalt neki dalt! Bölcséjéhez
 Dalolva állsz édes atyja
 S szived minden új ürese
 Magyarabbá oltogatja,
 Édes anyja dalolásán
 Elszunnyad majd... nem fáj a seb.
 A te nótád költő apa
 Ébren állni tanítja meg.

S te gyermekhit, ábrándvilág
 Mely betöltöd szívet majdan
 Biztató, édes nemtöként
 Állj melé a zivatárban.
 Sugd szívébe a dalt, mi zeng
 Bölcséjénél már ily korán...
 S pacsirtadal biztassa majd
 Egekbe szállva imaként
 Egykor az alkony biborán.

S most »pá« neked, Hangzik a szó
 Bölcsőd fölött: »tente, tente»,

Csitt! a léptünk álma tiszta
 Fatyolat föl ne lebbentse.
 Pa kis angyal! Mig parolat
 Csaphatunk együtt: valaha:
 Övjon Isten párnaidon
 Szüléd drága madara...
 1900 aug. 18.

Madai Gyula.

A kapitány narancsai.

A »Debreczen« tárczája.

Irta: **Georgo de Lys.**

Bonnanson, a vitéz kapitány, mióta nyugalmába vonult, folyton azon dühöngött, hogy a felesége olyan szűkmarkuan adja neki a pénzt: mióta elkövette azt a számárságot, hogy a házi pénzügyeket a vezetésére bízta, minden nap fősvényebbé lett.

Azelőt, mikor felvette a fizetését, vagy pedig a becsületrendjével járó évjardékát, csak nála hagyott egy pár öfrankos tallért s az öreg kapitány elidogálha ott néhány régi bajtársaival a tisztek klubbjában; hanem mostanában az asszony a fogához vert minden garast s nem tűrt mindenléte hiabavalóságot.

Megvolt ennek is az oka, Bonnasonék fia, Gusztáv, kezdett már nagy fiu lenni s az anyja minden félreehető garast az ő számára rakott az élére. — Anyja fukarsága annyira

lobogott fel imitt-amott. De a magyar történelem alaposan ellentmond annak az állításnak, hogy a hittérítést István mint koronás király, apostoli kereszttel kezében kezdte.

Ily gyarló történelmi visszpillantással folytatta Zichy János beszédét tovább is. Azt az állítást kockáztatta például, hogy a katolicizmus volt az a bástya, melyen a trón rendithetetlenül állott, holott a történelem azt tanítja, hogy éppen a tulhajtott vallási gyűlölködés s a protestánsok üldözése miatt ingott meg nem egyszer a trón és akkor állott volna rendithetetlenül, ha olyan szellem uralkodott volna, mint a milyent most igazán keresztény lélekkel az esztergomi s az egri érsekek hirdettek.

És mit mond a történelem arra az állításra is, hogy a katolikus vallásból fakadt a tudomány? Mit mondana erre Galileo Galileinek és az eppur si muove felkiáltásának emléke? Midőn az egyház, a pápával élén, arra akarta kényszeríteni a tudományt, hogy ismerje el azt, hogy a nap forog a föld körül.

De ne részletezzük; a katolikus egyháznak voltak és vannak más, a történelem által bebizonyított és nem világosan tagadott érdemei. Ha a multba akarunk visszamenni, ott van emberi társadalom átalakítása, a gyengék védelme, a jog és igazság merész fentartása a zsarnokokkal szemben, az emberi egyenlőség érvényesítése, a szelidebb erkölcsök és az erények diadala a legvadabb és erőszakosabb korszakban.

A történelem filozófiája ezeket és még sok mást, a mi egy hírlapi cikk keretébe nem fér, írja dicsőséges javára annak az egyháznak, a mely az Árpád-kornak és a vegyes királyok korának dicsőséges magyar egyháza is volt. Nem szükséges tehát dicsőítésért a történelmet teljesen elfelejteni.

A legmélyebb tisztelettel hajolunk meg tehát a kilencszáz éves magyar katolikus egyház előtt és kérjük a ma-

gyarok istenét, hogy oszlopos tagjai úgy érezzenek mindig, mint a hogy éreznek most Esztergom és Eger érsekei.

A néppárt vezérei pedig, ka jónak látják, beszéljenek csak tovább egy lehelettel a tatárjárásról s a reformációról, mint olyan csapásokról, a melyeket túlélt az a magyar kath. egyház, amely mi reformátusok (kik nem akarunk különbséget tenni magyar és magyar közt, bár mi legyen vallása) most és mindig szívünk mélyéből tisztelünk és tisztelni fogunk.

Debreczen, augusztus 23.

Közigazgatási anket. A belügyminiszteriumban e hó közepére nagyszabású közigazgatási anketet akart egybehívni Széll Kálmán belügyminiszter, melyre az ország minden vidékéről meghívták volna a tényezők. Ez az anket szeptember hó első felére halasztott, a mikor is Széll Kálmán belügyminiszter maga fog elnökölni az értekezleten.

Közgazdasági kamara. A kormány kezdeményezésére valamennyi közgazdasági tényező hozzájárulásával külön közgazdasági kamara fog létesülni, a melynek az a lenne a hivatása, hogy az ellentétes áramlatok között a harmóniát helyreállítsa. Ebben a kamarában képviselve lenne ereje, fontossága arányában a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem. Az érdekelt miniszteriumok között most tanácskozások folynak az intézmény mielőbbi megvalósítása érdekében.

Demokraták szervezkedése. Kolozsvárt hét ón deléltől alakult meg a demokrata párt. Budapestről Vázouyi Vilmos érkezett Kolozsvárra többek kíséretében, és a mintegy 50 főből álló értekezlet előtt kifejtette elveit. Az értekezleten Deaky Albert ügyvéd elnökölt. Az értekezlet végül kimondotta, hogy legközelebb szervező pártgyűlést tart és e vegből előkészítő bizottságot küldött ki. Aelnökökké választották Paterffy Zsigmond bankigazgató és Varady Aurel ügyvéd. — Vasárnap Mezőtúron volt Vázouyi, ahol dr. Ádám volt orsz. képviselő, Bencsik László, Erdős Albert és Fehér gimnaziumi igazgató fogadták. Este a Nemzeti szállóban banket volt.

Már kanyarodott a sarkon a térre, ahonnan a klubház mosolygott feléje, mint valami földi paradicsom, mikor egy szegényesen öltözködött ember jött vele szemben, akinek züllött vonásai valami halvány emléket keltek benne.

Az az ember odaállt eléje s katonásan üdvözölve megszólította:

— Jó napot, kapitány ur!

— Ki vagy?... Ha nem csalódom ismerlek, hol láttalak!

— Marseilleben, kapitány ur. Mig az a szerencsétlenség nem történt velem, a kapitány ur századában szolgáltam.

— Ugy, ugy, — morgott a kapitány. — Emlékszem már! A második ezred harmadik századában szolgáltál; Bracieux Jeannak hívnak. Teged kellett büntetésből áthelyeztetnem Algírba. Nem használt neked az áristom, se kurtavas.

— Bizony kapitány ur...

— Tudom! Az asszonyok, azok vittek bele a bajba...

— De csak egy, kapitány ur. Az az egy aki megvárt, mig kiszabadulok, aztan a feleségem lett.

— Annál jobb... Tehát megházasodtal. Van-e fiad? Jól éltek-e?

— Bizony, kapitány ur, nem jó sorsom van. A feleségem, áldott, dolgos lélek, betegem fekszik.

Gazdák és a buza ára. A gabonaeladások szervezése tárgyában tartott versaillesi kongresszus által kiküldött állandó bizottság első körlevelében fölbivja a francia gazdákat, hogy eladásukat a mutatkozó szükséghez képest szabják. Azt várni hogy az árat a piac csinálja, rossz politika, ez a gazdák dolga. — Számítsanak maguknak polgári hasznot, de ne legyenek túlkövetelők. Az azonban megis furcsa, hogy a párisi piac döntsön a felett, mennyit érdemel a gazda fáradságáért. — Ebből a szolgaságból ki kell menteni magukat. Ha a gazdanak pénzre van szüksége, helyezze buzáját a raktárba és vegyen reá pénzt. A két év előtt alkotott warrans törvény ezt lehetővé teszi. E mellett alkossanak értékesítő szövetkezeteket. A francziáknál ez nincs anyi formalitáshoz kötve mint nálunk. Ki kell mondani az alakulást, aztán a szabályok egy példányát s a tagok jegyzékét el kell helyezni a békebírónál s a szövetkezet meg van. Ennek kevés tőkére van szüksége, mert a raktárjegyre a szövetkezői könnyen kap pénzt. A francziákra nézve tehát meg van a szabályok útja. A bizottság elnöke báró Courcel volt nagy követ, főtájkára Paisand Alfréd, a papiros buza leglekedesebb ellensége a francia földön.

Pekingben.

Debreczen, aug. 23.

Az európai hatalmasságok csapatai Pekingben vannak. Hogy mekkora küzdelem volt ennek az ára s hogy a lelkesedésre jól szuggertált európai harcosok közül hánynak fog sirja a távol idegen országban domborolni, azt csak ezután fogjuk megtudni.

Alig lehet kétség s, hogy a rengeteg kínai birodalom nem fukarkodott az ott nagyon olcsó emberélettel és hogy a fanatikus boxerek elszántan védelmezték isteneik és császáraik főszékelyét. Európa tehát e győzelemért boldog lehet s örvendetesen vallhatja be, hogy a követeknek sérthetetlen személyét a tengerparton bömölő ágyukkal és a Pekingbe menesztett fenyegető sürgönyökkel sikerült megoltalmazni.

Közönséges polgári érznek kissé gyanus a dolog, hogy miként lehetett egy milliónyi fölhevült lázadó csapat anyira higgadt és óvatos, hogy egy maroknyi európai embernek életét mindig azon a bizonyos hajszalon tartotta, ennél tovább jutni a lazítást nem engedte.

És az elől a gondolat elől sem lehet ki-

A fiam, akinek már hasznát vettem a munkánál, szintén beteg, az ispotályban fekszik!

Keserves kinnal tudtam megszerezni napi harmincz-nyolcvan sőt egy kereskedőnél mint bolti szolga. Most onnan is elküldtek a nines egy fillérem sem. Pedig megígértem a fiamnak, hogy narancsot viszek neki. Ugy megkívánta szegény! El se megyek ma meglátogatói; mert nem akarok üres kézzel menni.

Bonnanson idegesen czibálta a pofaszakállát, ami randesen nagy izgalom volt nála. A pillantása nyugtalanul tévedt a klubház felé, aztán vissza a volt katonájára, majd megint oda a pinczérhez, aki éppen a klubház verandáján rakosgatta az asztalra a poharakat. Oda-odakapott a zsebéhez, majd belelyult s végre kölintve egyet, kurtán szólalt meg:

— A fiam nagy örömet szerez nekem; nem akarom hogy a tiednek szomorúsága legyen. Itt van vegyél neki narancsot!

S ezzel hirtelen hátat fordított a volt katonájának s elindult hazafelé.

Bracieux Jean érezte, hogy a kapitány a zsebébe csuszatott valamit s belelyult érte egy tallér volt.

Ahogy Isten tudnia engedte úgy szaladt az öreg után.

— Kapitány ur, Kapitány ur! Bonnanson vissza sem fordult s mikor

ragadta, hogy szegény Bonassont önző elfajult apának nevezte, ha egy kis ráadást kért a napi pénzére. — Ez a zsebpénz napi négy sou volt, a mit a kapitány dohányra kapott; de ezt is minden nap kérnie kellett, mert a felesége önként ugyan még ezt sem adta volna oda.

Ma reggel azonban Bonasson nagyon jókedvű volt. Akár madarat lehetett volna vele fogatni. A fia első díjat nyert a vizsgálaton s apai jogos büszkeségéhez az a nem megvetendő öröm is járult, hogy nadrágja zsebében a kulcsa és zsebkése mellett egy valóságos ötfrankos tallér is csörgött. Östökénél ragadta meg reggel az alkalmat s az anyai öröm kitörését arra használta fel, hogy kicikarjon a feleségétől egy ilyen, szín'e mesésnek látszó ös-szeget.

— Tudod, egy pohár abszintet csak illik fizetnem az öreg bajtársaimnak, ha gratulálnak Gusztáv sikeréhez — szólott furfangosan.

Ilyen argumentumnak nem lehet ellent állni s Bonnassonné asszony kiszurkolta a tallért.

A kapitány péczkésen lépkedett a klub felé, melyet már régen nem látott. Ma végre koccinthat megint egyet barátaival s elbeszélgethet az algiri forró napokról s a zsebasztropoli jeges éjszakákról.

térni, hogy a Kínára éhező politika nem várta-e azt a szerencsétlen sárga embert, aki egy bizonyos Ketteler tetemén keresztül az európai inváziót az ősi birodalomra rászabadítja.

De hát ez mind csak elmélet. Elmélet egészen addig, míg majd a jövő esztendőben az európai parlamentek a rendkívüli hadi szükségleteket már addig bizonyára lohadó lelkesedés mellett megszavazzák. Mert akkor a valóság fog kezdődni.

A Kínába nyomult európai haderó előtt azonban a valóság már hamarabb is elkövetkezik. Mert Peking elfoglalása meg nem jelenti Kína elfoglalását. Sőt minél tovább nyomul be Európa fegyveres ereje a birodalom belsejébe, tavolodva a vizektől, annál bizonytalanabb a helyzet, annál drágább a mulatság és annál inkább provokálják az óriási föladat végrehajtása, mely 400 millió lélek és mérhetetlen földterület meghódításával együtt jár.

Peking bevételét Peking biztosítása, a meghódított területen tovább és tovább terjedő katonai expozitúrák berendezése kell hogy kövesse és a nagy igazságszolgáltatás az armányos anyacsászárnén, a kétszínű kínai kormányon és a lázadókon.

Az az eltar, Európa továbbra is bekezdésben lehet, mert közösen verni egy megszorult barmadikat, az emberek régi, jó szokása. De mi lesz majd, ha az engedelmessé Kína Európa lába elé veti magát és alázatosan megkéri, hogy most már tessék Európának öt modern nyugati elvek szerint kormányozni, a nyugati kultúra áldásaiban a benszültöttek részesíteni és hadi rekompensáció fejében éppen annyit a rengeteg birodalomból elfoglalni, a mennyit jól esik.

Az osztozkodás fogja próbára tenni a szövetség tartósságát, a melyet már most is veszélyeztetnek Oroszországnak külön törekvései Mandsu országra és Anglia külön törekvései a Jang-Ce völgyére.

Ez a két viaghatalom tehát ott is közel áll egymáshoz az öt hatalmi gyűrűt, melyek közé szilárd választófal gyanánt Németország kerül, Pekingre és Csili tartományra vetvén szeméit. Azonban az sem lehetetlen, hogy a bölcs és sokat tapasztalt kínai politika megvan nyugodva a felől, hogy a hol annyi hatalmas versenytárs jelentkezik a szákmányért, ott a szakmány gazdájának visszamarad s a hódítók egymást ellenőrizve jobban megőrzik majd a birodalom határait, mint a hogy a kínai katonák azt megőrizni képesek volna. Mert hiába vagyunk mi elbizakodottak a mi modern tudásunkban, Kína sok ezer éves

fönállását csak az öt kormányzati bölcseségének és szívós konzervativizmusának lehet betudni.

Ezek az ócska elvek, ha néha-néha megmosolyogni valók is, de a ki velők éti, hogy sokáig elt velők: ime megmutattá.

Kína a nagy falak között egyazon állami rendjében, kormányzati formájában, kulturájában és társadalmi tagozásában a maradás, nagy jelképe gyanánt áll előttünk oly időkből, a melyekből Európa sem biztos történetet, sem intézményeket felmutatni nem bír. S minket, a fiatal óriásokat a végzet, a megtorlás ingere és a hatalmi vágy már elhajolt a még barbár és vad népeken keresztül a kultúra aggasty anjához. Rátesszük fiatal erőtlől duzzadó kezünket a gyengülő, roskatag öregre, de kimulása vajjon könnyű lesz-e s vajjon a hódító modern államok megéri-e és mikor a biztos diadal végét: ki tudná megmondani?

A kínai háború.

A Peking birtokait való harcz, ugylát-szik, még nem ért véget; szövetségesek a nagy sárga városban is csak lépésről-lépésre haladhatnak előre. Még aznap, mikor a követeket fölmentették, ostrom alá vett a császárvárost, a melynek meg erősített falai közé bemenekültek mindazok a kínaiak, a kik idejében elném futhattak a szövetségesek elől. Két napi ostromlás után benyomultak a szövetségesek a szent városba, mely Kína titkait őrizte.

Idegen ember nem fordult meg benne addig soha, de idegen szem még csak messziről sem láthatta s most ágyudörgés, kardcsatogás között bevonultak Kína feltékenyen őrzött szentélyébe az idegen katonák s ezzel szettéprék azt a varázst, a mely a pekingi szent város titokzatosságait körülvette. A szent város drága kincseit, úgy mondják a táviratok, az özvegy császárné magával vitte, vagy már régebben elvitette. Kétségtelen, hogy a szövetségesek néhány nap alatt egész Pekinget elfoglalják. De ezzel korántsem állítottak helyre a békét, mert a felkelők vezérei a császárnéval együtt az ország belsejébe vonultak s a mig ő velük nem számolnak le, addig nem lesz béke és nyugalom. Li-Hung-Csang hiába kéri ismét a hatalmat, hogy kösse nek immár békét, mert Peking elesett és a követek meg vannak mentve, még Amerika is visszautasítja ajánlatát, a mely állam pedig annak idején az egyedüli volt, mely Kína első békeajánlatának pártját fogta, hangoztatván,

hogy Amerikának csak Peking elfoglalásáig és a követek fölzsabadításáig terjednek a céljai, azután pedig nem óhajt mást, minthogy a státuszkvó alapján megkezdjék a békealkudozásokat a rend és nyugalom visszaállítására.

A minap azonban az Unio is azt a kikötést tette, hogy csak úgy hajlandó a béke érdekében közben járni, ha a kínai kormány a lázadás vezető embereit kiszolgáltatja. S mivel ez nem történt meg s Li-Hung-Csang még csak gyöngö czéizást sem tesz a bűnösök megbüntetéséről, Amerika kereken visszautasította Li-Hung-Csang legutóbbi ajánlatát. Ezt tette Anglia is.

A fölkelés főembereinek a kiszolgáltatása azonban nem jelent mást, miut az özvegy császárnénak és kormányának az elfogását, ezt pedig Li-Hung-Csang nem meri ajánlani. A harcz tehát tovább folyik, a szövetségesek ethatározták a császárné és kormánya üldözését. A japáni lovasságot küldték ki erre a célra s az apró japánok minden vakmerő szolgálatot megtesznek, csak hogy az európaiak dicseretét és elismerését kiérdemeljék.

Szó sincs róla, Peking bevételében az oroszok után nekik van legtöbb érdemük. — Peking falai alatt miként eddig minden csatában az első támadó sort a japánok alkották s vissza lehet még emlékezni, hogy Tiencinnól Peicangnál és Jungcungnál mindig a Japánok vesztesége volt a legnagyobb. Hogy azonban a császárné elfogniok sikerül-e az nem valószínű.

A hadjáratot az ország belsejében még az összes szövetséges csapatok együtvére is csak nagy kockázattal tehetnék át. A világ figyelme egyébként most még csak Pekingre irányul s nagy érdeklődéssel várja azoknak az eseményeknek a híret, a melyek a szövetségesek bevonulása után történtek.

Vándoroljatok ki!

Debreczen aug 23

Vándoroljatok ki mielőbb, igen sokan va gyunk már, s mind valamennyien magyarok! Nincs egész hazánkban idegen, földünkre nem ábitozik nemzetiég, nemzetünket nem akarják elnyelni jóakaró szomszédaink! O nem.

Vándoroljatok ki!

Megdöbben az emberi lélek, ha olvassa az egyszerű, semmit mondó, de rettenetes jelentőségű szavakat: kivándorolt Amerikába magyar 57,968! Van-e nemzet a föld hátán, a melynek testéből kitéphetne ötvenezer embert? Van-e nemzet a melyeknek van létjoga ha így engedi pazarolni népét! Álljunk ki a határra, s kiálltsuk világga: Itt élt a magyar nép, gyáva volt, hitvány volt volt, eladta elhagyta hazáját, jertek szomszédaink, vegyétek el a magyar haza örökségét!

Akkor! legalább nyíltan tessük meg azt, a mi most hallgatagon folyik szemünk előtt.

Házunk fedele előtt csóválja az égő faklyát a pánsziár, a dákóromán, várja a pillanatot a jól fizetett ügynök, mikor szörny rémképeiket, torz álmaikat megvalósítani eljő a pillanat.

A külföld minden zugából törtek felénk a pénzkuférok hogy fiaik már beleülhessenek a magyar dominiumokba melyre a pénzt mi adtuk.

A nép, az istenadta nép vándorol ki a hazából ezivel a boldogulás honába, hol ugyan nem boldogul, hanem beleolvad, levette a magyarság minden jelét, a nagy tömegbe, s árután fiai, unokái mint teliver amerikaiak, kik nem is tudják eredetüket, már megismerik azt, mit itt megtartani nem tudtak.

De Istenem, hát mi is kösse ide őket. Haza? Nemzet? Hiszen mi előttünk, kaputos magyarok előtt is utópia kezd ez lenni! S mit lát uraitól?

Hogy megválna az édes anyaföldüktől, bele ül abba az idegen ur, s a régi birtokos osztály — Veteres migrate coloni!

Ne vádoljuk egy árva hanggal, egy árva szóval sem a ívevényt.

Befogadjuk, mert befogadunk mindenkit,

Jean elérte, akkor sem akart tudni hálaskodásról.

— Hagyj békén engem! Eredj pokolba, az ispotályba! A fiad már vár!

Kapitány ur! Kérni szeretném valamire..

— Jöjjön velem . . .

— Én? Mi a tüzes . . .

— Tudja kapitány ur, semmi sem maradt titokban. Az én fiam is megtudta, hogy büntetésből voltam Algirban. Niacs ezért hiányosság a tisztasségtudásban, de érzem hogy rosszul esik neki az a gondolat, hogy az apja rossz katona volt.

Az isten is megáldja a kapitány urat, ha megmondja neki, hogy . . . nem voltam én zért semmi ember . . . látták hasznomat is.

— Menjünk — szólt a kapitány. A többi a torkán akadt.

Megvettek egy pár narancsot s együtt mentek az ispotályba. Mikor a beteg fia látta hogy az apja egy idegen emberrel jön kérdően pillantott fel. Mielőtt azonban akármelyikük szólhatott volna, a kapitány kezdte:

— Kedves fiatal barátom, az elébb találkoztam a maga édes apjával az utcán s egyik régi derék katonára ismertem benne. Egy kicsit kemény volt a nyaka, megfizetett érte s én most örömmel fogtam vele kezét, hogy ráismertem.

Adja Isten hogy a fiából is derék ember váljék.

— O . . . kapitány ur — hebegte Jean.

A fia szemében pedig felcsillant az öröm s a gyógyulófélben levő betegek életkedvével nyújtotta ki mind a két karját az apja felé . . .

A nagy eseménytől megindultan tért haza Bonasson kapitány, de az ebédről már elksett. A felesége, a mint a megpirult arcát meglátta megcsóválta a fejét s azt mondta:

— Már megint többet itta a kellelénél!

— Többet ittam? Ugy? Többet ittam? csikorgott a kapitány s felháborodva az igazságtalan vádon, elmondta, hogy hova lett a tallér.

Madame Bonasson egy szót sem szólt, de másnap a kapitány, mikor felöltözködött, megint egy tallért talált a zsebében.

— Klotild, hej, Klotild! — kurjantotta.

— Itt van megint a zsebembe a tegnapi tallér!

— Nem a tegnapi, öregem, szólt a felesége. — Ez egy másik!

A kapitánynak teeret az álla.

— Gusztáv megint díjat nyert?

— Az már egy kicsit sok volna. Hanem tudod . . . az is egy módja a takarékoságnak, ha az ember . . . narancsot vesz.

aki csak megtisztel a val, hogy űzelve föld minden részéből, mi lakást adjunk neki. Nem, nemcsak lakást, hayát, vallást, Is en! Mindent!

Mi költünk vadai, örülten, mint igazi magyar ur (1), s ő szerez számot, s varja a perczet, mjkor a haza, vallás és Isten mellé meg földünket is oda adjuk!

Pusztulunk, veszünk, népünk ötvenezrivel hagyja el a hazát! Lehet e mondani, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz — de nem magyar!

Itt nem frázisról, szavak dobálásáról van szó, hanem a legmegrettentőbb szám adatokról, melyeknek igazsága odadörgi fülünkbe a remítő szót: kipusztul a magyar!

Hát hova lett a magyar nemzet, mely hatvan éve felebrüdt hosszú álmából; hol van a középosztály, mely sértelesen megvéd e anyai időközön át a m a g y a r társadalom bástyáit?

Hová? Megfejteti ezt ez a találó monda, mit a multkor hallottam.

Panaszkodott egy vidéki dzsenti egy barátjának, hogy nincs fiugyermek, mire a barátja azt mondta neki: „Örülj azon. Ha fiad lenne, mire felnő, neked már ugy sincs semmi a vagyondoból, de a nemesi gögöt örökli tőled. Lesz hivatalnok, de négy lovon akar járn, mint tőled latta. Sikkaszt. És főbe lövi magát.”

E torzkép kitűnően talál társadalmunkra!

A kisbirtokos négyesen jár, fiának már alig van földje, de diplomát nem szerezne az Istenért sem, hiszen ő ur! S a végén eltűnik abba a nagy semmibe, ahova rohamosan megy egész fajunk.

Jaj annak a nemzetnek, amelyik fajában van megtámadva. Tegye tönkre ellenség, zsarnok, c-apas, akárm; bukjek el nagy csatákban, talpra áll s újra nagy lehet; de az a nemzet, amelyiknek földjét népe otthagyja más ország földjéért, melynek uri, nemes osztálya eldobja magától a birtokát, hogy ő azután elzülljön a sárban: annak a nemzetnek már az Itélet harsónája jelenti csak a hajnalt!

De kinek mondjuk ezt, hiszen talán már is kiviszet a magyar, vagy újra mély álmában aluszik; ki hallgat a megzafolhatatlan rémdataokra, a melyek hirdetik halálos betegsűgünket? Senki!

Vándoroljatok ki!

Hagyjátok el a veszendő hazát, csak járjatok négyes fogaton körül utolsó száz hold földeteket s ez apai juss utolsó fityingjébe mutassatok meg, milyen az igazi magyar gavalról! S aztán le a négyes fogatból, ki a dominiumból — Vándoroljatok ki!

BRUTUS.

Medve Miklós szülei foglya.

— Újabb fordulat a kínos ügyben. —

Budapest, aug. 23.

Medve Miklós ügye, ki szintársulatunk egyik énekesnőjébe S á r o s i Paulába halálosan beleszeretett, élénk beszéd tárgyat képez ugy a fővárosban, mint Debreczenben.

Szükségese nek tartjuk mi is az ügy teljes megvilágítására a következőket elmondani:

A bonyodalmas ügy részletei a következők:

Medve Kálmán volt debreczeni ügyvéd, jelenleg fővárosi duggazdag magányzónak, két fia van. Egyik dr. Medve Kálmán helügyminiszteri titkár, a másik pedig Medve Miklós joghallgató.

A mult év október havában Medve Miklós megismerkedett Debreczenben Sárosi Paulával, az itteni színház énekesnőjével. — Az ismeretség vége az lett, hogy a fiatalok halálosan megszerették egymást. Ez a nagy sérelem okozta aztán a fiatal ember vesztét Medve Miklósnak erősen eltökélt szándéka

volt a leányt nőül venni s ezt már el is jegyezte. Ezen elhatározása azonban hajótörést szenvedett a szülők ellenkezésén. Hiába kéréltte a fiatal ember szüleit, hogy egyezzenek bele ebbe a házasságba, azok hajthatatlanok maradtak.

— Sohasem egyezünk bele, hogy egy zsidó leányt vagy feleségül, még pedig olyat, a ki szegény!

Sőt, hogy minél nagyobb nyomatékot adjanak tiltakozásuknak, a fiut, nehogy a szerelmi idyit tovább is folytassa a leánynyal, ez év tavaszán fölhozták a fővárosba s itt a Izabella utca 43. szám alatti házukban, egy kis udvari szobában elzárva tartották. Két markos inas volt a felügyelettel megbizva. Ezek éjfélnappal ott vigyáztak ör-ödtek reája, nehogy levelet, vagy újságot kaphasson kézhez, amelyben ideálja hirt adhasson neki.

Eképen közel négy héten keresztül teljesen megfosztva volt egyéni szabadságától s a külvilágtól annyira el volt különítve, hogy még a legközelebbi rokonait sem eresztették hozzája.

Az életerős fiatal ember ezen ráerőszakolt fogságot nem tudta soká elviselni. A negyedik hét végén öngyilkossági szándékából főbe lötte magát. A golyó azonban, a mely halántékán furódott be fejébe, nem oltotta ki életét. Az orvosi ápolás és gondozás ismét talpra állította, kóráglyából. Felgyógyulása után szülei ismét fogságba veték, csak hogy ezuttal már elzártak előle minden gyilkoló ártá mas eszközt s őreit megkésztették.

Hosszas szenvedés után végre sikerült e hó 10-dike táján egy őrizetlen pillanatban megszöknie és Bermann Sándor technikuskál keresett menedéket. A szülők most a rendőrség segítségével akarták fiukat visszavinni a fogságba. Egész sereg detektiv napokon keresztül kutatva nyomozta az eltűnt fiatal ember hollétét.

Medve Miklós megtudta a hajtóvadászatot, amely ellene folyamatba tétetett hogy személyes szabadságát megvédelmezze, s hogy a házasságához szükséges gyámhatósági beleegyezését megszerezze, régi barátját, dr. Weisz Gyula ügyvédet kereste fel. Az ügyvéd elválta a megbást s hogy ügyfele érdekében minél sikeresebben eljárhasson s hogy ennek személyes szabadságát megoltalmazza, a legváratlanabb megtámadás esetén is, felajánlotta neki vendégszeretetet s ügyvédi oltalmában saját lakásán tartotta. Ez e hó 17-én pénteken történt.

Ekkor átköltözött Medve Miklós az ügyvéd lakásába. Másnap, szombaton, már dr. Weisz Gyula ügyvéd király-utca 72. szám alatti lakását is egész sereg detektin őrizte, akik előtt maga az ügyvéd s m akartatitkolni Medve Miklós ottlétét.

A rendőrség tudva Medve Miklós hollétét ezt tudatta a szülőkkel, akik erre ürügyet kerestek, hogy onnan a fiokat karhatalommal el távolítsák s visszavihessák Izabella-utca 43. szám alatti házukba.

Hogy ezt a szándékukat megvalósíthassák, Bermann Sándor technikus ellen, aki mellesleg megjegyve, közeli rokona a menyasszonynak, zsarolás miatt feljelentést tettek a budapesti büntető törvényszéknél, azt adván elő, hogy B e r m a n u Sándor az ő ffokat elrejtí előlük csak azért, — hogy magának néhány száz forintnyi hasznot szerezzzen.

Ugyanis csak az esetre hajlandó kiadni

nekik Medve Miklóst, ha érte ők néhány száz forintot fizetnek.]

A zsarolás ügyében megindított nyomozás során dr. Barta vizsgáló albiró augusztus 19-én Bermann Sándor és dr. Weisz Gyula ellen, az előbbi ellen mint terhelt, az utóbbi ellen pedig mint bprdts. 174 §-ában meghatározott érdektelen ellen a házkutatást elrendelte s ennek foganatosításával a rendőrséget bizta meg.

A rendőrség emberei aug. 19-én éjjel 12 orakor a Weisz Gyula távollétében behatoltak az ügyvéd király-utca 72. szám alatti lakásába s ott az alvó Medve Miklóst ágyabol erőszakkal kihurcolták s minden ellenkezése és tiltakozása daczára dr. Medve Zoltánnak kiszélgáltatták.

Dr. Weisz Gyula ügyvéd a vizsgálóbíró házkutatást elrendelő végzése ellen, a mely csakis tárgyak és nem személyek felkutatására irányulhat, ügyvédje dr. Gáll Jonó által adott be; egyuttal hatalommal való visszaelés miatt fenytő feljelentést tett a rendőrség ellen azért, mert a házkutatást éjjel foganatosították és mert a foganosítás alkalmával túllépték a vizsgálóbíró utasítását az által, mert ők csakis házkutatásra kaptak a vizsgálóbírótól utasítást, nem pedig arra, hogy Medve Miklóst letartóztassák s szüleinek által adják.

Megjegyzendő, hogy Medve Miklós jelenleg ismét szüleinek fogságában van s ügyvédje mindent elkövet, hogy az amugy is ekeseredet kedélyhangulatu fiatal embernek, a ki egy izben már ezen herceze-hurkza miit öngyilkosságot követelt el, személyes szabadságát mielőbb visszaszerezze.

Ez ügygyel ma foglalkozott a bbudapesti büntető törvényszék vádtanácsa Czárán elnölete alatt. A törvényszék határozatát az ügy diszkrét voltára való tekintettel titokban tartták ugyan, de anyni mégis kiszivárgott, hogy a törvényszék Medve Miklós személyes szabadságát visszaadja s ez ügybea pótnyomozatot rendel el.

H I R E K.

* Debreczen város két kitüntetése.

A párisi világkiállításon Debreczen város tudvalevőleg tevékeny részt vett. Nem kimélve költséget és fáradságot oly pompás gyűjteményt küldött a kiállításra, hogy becsületére vált volna bármely világvárosnak. A dícséretes buzgósnak meg van az eredménye. A francziák népe elismeréssel adózott a nagy magyar város iránt, s ez elismerésnek szép kifejezést adott. Debreczen városát a nemzetközi juri két aranyéremmel tüntette ki. Az egyiket a „Mezei munkák és gépek” kiállítási csoportjában, a másikat pedig a „Gazdasági termékek” csoportjában nyerte. — Igaz örömmel regisztráljuk Debreczen diadalát.

* Szökött katoná. Az ugrai csendőrök egy lerongyolt ruhájú közhuszárt kísérték tegnap Nagyváradra. A Vilmos huszárok regimentjéből szökött el Cseri István közvitéz, a ki első esztendeje még, hogy sárga zsinóros kék atillában szolgálja a császárt. A jómódu parasztfiu semmikép sem tudott beletörődni a nehéz katonasorba s egymásután irtogatta haza a leveleket, melyek felistele voltak siralmas panaszkodással. Hazuról híába vigasztálták az öregek Cseri Istvánt, a vitéz elszánta magát és világgá bujdosott. Az ugrai csendőrök portyázás közben akadtak

ra a Bölöny puszta csárdában, hol jótévő borocska mellett igyekezett felejtetni a katonai élet keserőségeit. Cseri István közvitétz adták a 7. huszárezred parancsnokságának.

* Műkedvelő előadás a Kossuth-szobor javára. A debreczeni iparos ifjakból alakult műkedvelő társaság szeptember 2-án a Margit-fürdő dísztermében tanczezel egybekötött jótékonyczelu műkedvelő előadást rendez a debreczenben felállítandó Kossuth szobor javára, mely alkalommal szinre került a «Czigány». Eredeti népszimű. Irtá Szigligeti Ede. Rendező Menyhárt Lajos. Személyek: Varszegi Burger István, Kurta Gergely Fantoni Bela, Gyuri Hollo Géza, Márton Ungár Jozsef, Rebeka Keky Esztiike, Évi Bogdán Rózsika, Zsiga Menyhárt Lajos, Peti Goldberger Jenő, Rózi Mennyhárt Rózsika, Ferke hajdu Farkas István, Kisbiri Bogdán Lajos, Kondorné Tömöri Ilonka, Sári, Panni, Erzsébet paraszt leányok Kenézy Rózsika, Szerdeczy Zsuzsika, Gáll Margit, Egy öreg gazda Biró Géza, Nász Nagy Gál Gyula, Első vőfély Dancs Imre. Paraszt nép. Történi 1840-ben. Helyárak: Elsőrendű ülőhely 2 kor. Másórendű ülőhely 1 kor. 60 fil. Harmadrendű ülőhely 1 kor. 20 fil. Állóhely 60 fil. Az előadás után táncz, melyre külön tánczjelvény 60 filleret váltandó. Kezdete 8 órakor. Pénztartnyítás 5 órakor. Zenész Kiss Béla. Jegyek előre válthatók: Neumann és Tetsvéri e k férfi divat üzletében (Tisza palota) Szent Királyi Tivadar műipar üzletében, a «Parisi Divat» árubazban, Fuchs H. Imre fodrász üzletében, valamint az összes szereplőknel és az előadás estélyen a pénztárnál. Felfűzések közzönnettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Külön meghívók nem bocsátatnak ki. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri a rendezőség nevében Holló Géza, pénztárnok. Eanony Béla, jegyző. Rigó Lajos, ellenőr. Felhívjuk e műkedvelő előadásra olvasóink figyelmét.

* A debreczeni árvák nyaralója. A debreczeni országos tanítói árvaház igazgató-sága a miniszteriumnál lépéseket tett, hogy a tanítói árvaház növendéke részére a gyógyhatásáról híres csizi (fürdőhelyen) állandó telket s lakóházat szerezzen. Az árvák közül ugyanis minden esztendőben harmincz-negyven növendéknek kell a csizi fürdőbe vinni s ezek ott szűkhelyre szorítva lagnak a kis iskola épületben. A kultuszminiszter, a ki maga is meggyőződött arról, hogy a beteg árvagyermekre milyen jótékony hatást gyakorolt minden esetben a csizi fürdő, megadta az engedélyt a debreczeni tanítói árvaház nagy buzgalma s az árvák érdekét igazán szíven viselő igazgatójának, hogy a csizi fürdőben megfelelő telek és épület után nézzek, egyezséget kössön és erről jelentést tegyen, mert ezentul az árvák ott fogják tölteni a nyári idényre eső két hónapi vakációt. Az igazgató a megbizásnak híven eleget tett s egy nyolcz-ezer forintos telket nézett ki az árvák számára, sőt a telek tulajdonosával egyezségre is lépett. A miniszter jóváhagyása után megtörténnek a szükséges átalakítások s jövőre és szontul is az árváknak állandó nyaralójuk lesz a csizi fürdőben.

* Tűzoltóink Párizsban. Augusztus 18-án zárult be Párizsban öt napi támacskozás után a nemzetközi tűzoltó-kongresszus. A külföldi nemzetek orsz. tűzoltó-szövetségének a képviselőit Loubet köztársasági elnök is fogadta, kinél Ganesuet, a francia ország tűzoltó-szövetség elnöke mutatta be az egyes országok hivatalos küldötteit. A francia szövetség csüörtökön ezerkétszáz terifekü baokettet adott a kültöldiek tiszteletére. Augusztus 17-én pedig az internácronális tűzoltó-versenyek kezdődtek. A nemzetközi mérkőzés zsüri-jének tagjai sorába Vermes Bét, Scossa Zoltán és Lukács Gyulát is beválasztották. Augusztus 18-án a köztársaság elnöke előtt nagy díszfelvonulás volt, melyen több ezer tűzoltó vett részt. Négy magyart: Vermes, Scossa, Szily és Lukács parancsnokokat a köztársaság elnöke a Medaille D'Honneurrel dekorálta.

* Véres vacsora. Szücs Cábör Sándor napszamos tegeap este Sütő János társaságá-

ban költötte el vacsoráját. Sütő János a vacsora alatt többször bosszantotta a jóízűen falatozó Szücsöt, ki hiába kérte, hogy hagyja nyugodtan vacsorázni. Sütő azonban csak nem hagyott fel a bosszantással, sőt Szücs kezét is meglökte, a ki a nála lévő késsel kezét megsértette. Erre Szücs dühbe jött s a késsel Sütő baloldalába szurt. Sütő eleinte meg sem érezte a szuést, de később rosszul lett, úgy hogy az előhívott orvos elrendelte a kórházba való szállítását. A kórházban Sütő állapotát még rosszabbra fordult, miért is értesítették a rendőrséget, hogy intézkedjék Sütő kihallgatásáról. Szücs ellen a vizsgálatot megindították.

* Értesítés. A Sveticz intézet elemi-felsőbb leányiskola, továbbképző és tanítónő képző osztályaiban a beiratások a jövő 1900—1 évre szept. hó 3., 4., és 5. napján, mindig reggel 9-12 óráig lesznek és pedig oly formán hogy az előírt törvényes kor és előképzettség mellett szept. hó 3-án csak helybeli katolikus növendékeket, szept. hó 4-én csak ma helyen lakó kath. növendékeket, szept. hó 5-én pedig más vallású növendékeket veszünk fel egyenlő tandíj mellett. Az intézünkbe járt növendékeket a jelentkezés sorrendje szerint a maginteztekből jövőket pedig csak ugy; vehetjük fel, ha az illető osztályban még hely lesz.

A félévelti vizsgálatok szept. hó 3-án a javító vizsgálatok szept. hó 4-én d. u. 3 órától, a magán vizsgálatok pedig szept. hó 5-én délelőtt 8 órakor, delután 3 óretől tartatnak.

* Szerencsétlenség a párisi kiállításán. Szombaton este a párisi kiállítás területén a kitüntetett kiállítók ermeinek kiosztása alkalmából nagyszerű velencei ünnepélyt rendeztek. A «velencei éjszaka» nagyon fényesen igerekezett s így szombaton az esti órákban 249.000 ember lépett be a kiállítás területére, hogy a kivilágítást és tűzijátékot láthassa. Különösen a kiállítás Szajna parti részén volt nagy tolongás. Minduntalan attól lehetett tartani, hogy agyonnyomják egymást az emberek; gyermekek és asszonyok kétségbeesett kiáltását lehetett hallani minden felől. Nagy volt a tolongás a Nemzetek utcájában az olasz pavilonnal szemben egy fahídon, a melyen át a mozgó járdára lehet jutni. A hid 4 méter magas és innen lehetett legjobban latni a kivilágítást. Ezen a hídon este háromnegyed tizenegy tájon ember-ember hátán tolongott: nem esoda tehát, hogy a hid karfája, amely vékony léczből készült, egy darabban zlórtött. A karfa cikorgásától megrémült a nép.

— Leszakad a hid! Meneküljünk!

Mindenki csak ezt kiáltozta, amire természetesen óriási rémület keletkezett. Sokan a mozgó járdára akartak fölkapaszkodni: a járdán levők nem is sejtették, hogy menekülőkkel van dolguk, s erélyesen védtek a helyeiket, amiből valóságos viaskodás keletkezett. A nagy tolongásban a kar faja hét méter hosszúságban leszakadt, s vagy negyven ember négy méter magasságból lezuhant a kövezetre. Erre aztán egyszerre megszűnt a tolongás és a nyugalom helyreállott. A kövezetről buszonyelc súlyosan sebesült szedtek föl: ezek közül kettő meghalt, mire a kórházba szállították. Az egyik holt özveg Reigagne néj a másik pedig Brossard Eduárd vívómeister. A többi lezahanak könnyebb sérüléseket szedvedtek: ép bőrrel senki sem menekült. A vizsgálatot nyomban megindították, s megállapították, hogy szerencsétlenségért senki mást nem lehet felelőssé tenni, miut a közönség.

* Értesítés. A községi iskolaszék megbizásából e tesitem az erdekelt szülőket, hogy a Timár-utcai községi óvoda f. évi szept. hó 1-én megoylik; hová is az óvodaköteles (szegénysorsu) gyermekek díj nélkül, a nem óvodaköteles vagis fizetni képes szülők gyermekei pedig évi 4 korona óvodai díj mellett vétetnek fel. Roncsik Lajos, közs. isk. II-od elnök.

* A karánsebesi hecc-káplán. A két czimeres reverendás bujtogató: Zelenyák és Zimándy dicsőségét ugy látszik megirigyelte egy karánsebesi lelkész s most ó is ugy akar

a népparti kegyekre bőséges érdemeket szerezni, hogy a magyar nemzeti érzes ellen támadt a király születésnapja és a Szent István-ünnep alkalmából nem engedte meg a híveknek, hogy a Himnusz-t énekeljék, sőt meg a Király-fohászt sem. Tudósításunk szerint a karánsebesi dal és zenegyűjlet e hó 18-ikára «Missa Solemnis» című zenes misét tanulta be, melyet a Himnusz-szal akart bevégezni. Mielőtt azonban ehhez hozzáfoghattak volna, Marci káplán, akiről szó van, odalepett Müller gyógyszerészhez, a dalárda elnökéhez s megtiltotta hogy az «Isten áld meg a magyart» énekeljék. Az elnök erre, hogy megsértett hazafiúi érzeléneket elégteltolt szerezzen augusztus 20-ikán akarta elénekeltetni a Himnusz-t a templomban. Ekkor az elnök arra kérte a hecc-papot, engedné meg, hogy legalább az «Isten tartsd meg orszagunk, királyunk» kezdetű Király-fohászt előadják. A káplán ezt a kérést sem teljesítette. Ennek az ocsmánykodásnak pedig az az érdekes háttere, hogy a gyógyszerész német származású a hecc-káplán pedig többszökezes magyar családból való. — Ilyen példakkal jár elő a szerbek lakta vidéken ez a legifjabb Zimándy. Különben a viszonzás nem maradt el. Burdea Szilárd polgármester kezdeményezésére és óhajára kimondotta a városi tanács, hogy a hecc-káplán Szent István-napi miséjén nem vett részt. Ez is érdekes, Burdeának, a román embernek leczkéje, mely szép tanujele az ő becsületese, igaz magyar szívének. Levelezőnk még hozzáteszi, hogy a káplán urat a Lajtán-tulra kergetik, ha elfeledkeznek a maga jószántából szebb hazát keresni.

* Veres Tóni és a nyomdászok bálja. Keddi számunkban beszámoltunk arról a fényes, minden tekintetben sikerült mulatságról, melyet derek, törekvő nyomdászaink rendeztek. A mulatság kiűnő voltát — most étólag konstataljuk — nagyba emelte Veres Tóni kiűnő bandája. Ezt a derek cigány primást közönségünk kezdi mind jobban méltányolni s érdeme szerint adózik elismeréssel. Szívesen emlíjük meg, hogy teljes megelégedésre működött.

* Szücs Laózi és a német artisták. Szücs Laózi jó ismerőse közönségünknek. Julius hónapban itt működött daltársulataival. Tisztességes magyar orfeum volt, az egyetlen igazi magyar daltársulat. Természetes, hogy az éhenkórász cseh és német orfeumi tógok dühöseek voltak rá, ő beone látták a német szónak az orfeumi brettliről való kiállítását. A gaz artista had megis boszulta magát rajta. Ma reggel gyanutlanul lépett a Revay-utca es dalszínház sarkán levő erdélyi kocsmába, a hol vagy ötven artista mulatozott. Az egyikük azután neki esett, lehordta isteni-gazában, s a mikor ő ez ellen tiltakozott, az artista-had — n ő k, férfiak egyaránt — r á t á m a d o t t és össze-vissza verte, karmolta s szerencse, hogy nagyobb baja nem történt. Szücs a helyiségből a levegőben került ki az utcára, a mennyiben felkaptak az ellenfelek s a szó szoros értelmében kidobták. A győztes fel táborában megjelent egy rendőr s lecsillapította a hadakozókat, akik ellen Szücs a VI. ker. kapitányságnál panaszt emelt. Ilyen messze megy már a német artisták arczállansága. Ez a csupa kétes egzisztenciájú alakokból álló banda a magyar artistákat orvtamadással akarja megfélemlíteni igazán ideje volt már, hogy a rendőrség erélyesen közbelépjen es ezeket a házatlanui csatanakoló munkakerülőket, a kik főképpen balekfogásból élnek kitolonczolja az országból. A fővárosban kell kezdeni a tisztogatást, mert ez a népség ott ütötte föl főhadiszállását, a honnan germanizáló körutjaira indulni szokott.

1 2 középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

ÜZLETI KÖNYVEK rendkívül du választékban minden versenyt kizárólag legolcsóbban kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, a főpostával szemben.

Kereskedelmi alkalmazottakról.

Szeged, aug. 21.

Gyűlések, gyűlekezetek és tanácskozmányok jellemzik a kort, melyben élünk, de a tanácskozmányokat nem jellemzi azon összetartozandó-ág érzülete, melyre a polgári társadalom minden rétegének szüksége volna. A tényező elemek szerte húzása, egymás iránt galó tulkövetelése mind azt bizonyítja, hogy nem élünk az erőteljes összeműködés korában, a jog-egyenlőség tudata sok bontó erőt vitt a népek életébe.

Igy a kereskedelmi alkalmazottaknak vasárnap és hétfőn Pozsonyban tartott orsz. gyűlekezetet, bármilyen okos körbe iparkodtak a vezetők beleilleszteni, még is volt abban több ellentetes dolog, terv, akarat és törekvés. A nyugdíj ügy, a vasárnapi munkaszünet, a honi ipar pártolása, a tanonczügy, az alkalmazottak és alkalmazók jogviszonya, mind igen időszerű kérdések lehetnek, de az utóbbi és a kereskedelmi törvények módosítása az alkalmazottak gyűlekezeteiben csak egyoldalulag tárgyalható kérdést képezett.

Valamint minden magyarországi kongresszusra, úgy a pozsonyira is ráillik az a közmondás, hogy a ki sokat markol az keveset fog.

Különösen a kereskedelmi alkalmazottaknak az önállók részvétele nélkül való tanácskozása azon látszatot költi, mintha a gazda nélkül akarják volna számolni. Mert bármily nagy tömeg értelmes ember legyen az önállók és alkalmazottak között, jól tudjuk, hogy a képzettség hiánya még mindig nagy szűkölködést okoz a testületben az országos közdolgozókhoz való alapos hozzájárásra nézve.

Ha a pozsonyi kongresszus csak tárgyat akart volna szolgáltatni a közlő mikolczy kongresszusra, úgy lett volna értelme.

Azonban ha az alkalmazottak és önállók külön és egymás érdekeire való tekintet nélkül tanácskoznak, az ellentétek még csak növekedni fognak, s az a szükséges összetartozandósági érzet valószínűsége elhúzásnak ad helyet.

Az alkalmazottaknak a nyereségben való osztozásra törekvése, csak úgy volna megengedhető, ha az esetleges veszteségekben is osztozni volnának képesek. Egyebekben az alkalmazottak óhajatai igen sok megszivlelni valót foglal magában.

A kereskedelmi törvények módosítása rendkívül sokoldalú széttekintést és messze haté ismereteket követel, erre nézve könnyű tanácsokat adni, de nehéz volna azokat követni, mert az államban egyebek is élnek nem csak kereskedők!

Ős-Budavára halála.

A kiállítás idejéből megmaradt egy szomorú emlék, amely az erkölcsstelen, feslett életnek törzshelye volt. Ős-Budavára volt az a hely, mely a főváros kétes nővilágának gyűléző helyévé lett, innen bocsátották ki azokat a szálakat, melyekből az a háló szövődött, a mely mind abban összehuzódott a körül, a ki egyszer beleje került, míg végre az anyagi, vagy, a mi még rosszabb, az erkölcsi romlás szélére jutott.

Gyűlekezéshelye volt ez a mulató a tél-, negyed- és nyolczadvilági hölgyeknek s azoknak, akik ezek társaságában dobévolva, dőszölve szórták a pénzt, melyet nehezen kerestek, vagy melyet később már rossz uton szereztek.

Budapest e botrányfészkeinek most ütött a végórája. A hosszú évek nem hozták meg a szükséges jövedelmet, már többször is a krach szélén állt, mindazonáltal sikerült ismét talpra állania, most azonban a haldoklásnak halál lett a vége. Miután az igazgatóság a világitási, rendőrségi és más, naponkint fésedékes díjakat megfizetni nem tudta, a rendőrség közigazgatási végrehajtást vezetett a pénztári jövedelemre.

Ma pedig az Általános villamosági részvénytársulat lezáratta a villamos vezetéket, úgy hogy a világitás hiányában a mulatót be kellett zárni. Nem sajnálhatjuk azt a sorsot, a melyre a mulató jutott, mert rossz híre nemcsak nálunk volt ismeretes, de a messze külföldet is bejárta s csak megelégedésünket fejezhetjük ki a felett, hogy Budapesten a mai nappal ismét megszűnt az erkölcsstelségek, a bűnös könnyelműségek egyik hirhedettanyája.

Csak azt sajnáljuk, hogy ilyen igazán nagyvárosias mulatóhelyet becsületes emberek tisztességes mulatója nem lesz, mintha ilyen mulatók csak a cochonériákból élhetnének meg. Itt a bizonyító pelda rá, hogy az erkölcsstelség csabító ragyogása sem képes életet adni ezeknek a kétes vállalkozásoknak s; mint száz és száz embert belerántott a szerencsétlenségbe, haszna nem volt az ember rossz hajlamokkal spekuláló vállalkozónak sem. Belebukott. Ne sirassuk. Nem kívánjuk Ős-Budának feltámadását abban az alakban, mint eddig volt.

CSARNOK.

Örök hatalom.

Ira: **Ábráyi Emil.**

Nem vagyok több szétomló anyagnál,
Az enyészet durván rám tipor,
Elmulok, ha napjaim lejárnak,
S lesz belőlem egy maroknyi por.

De a míg éi bennem egy ideg-szál,
Anyagomban lángot szítva fel;
Annak élek, a mi szép a földön,
Annak élek, a mi fölemel,

Annak élek, a mi halhatatlan,
Mint az égből ragyogása fenn —
Értelek, fenséges ideálok:
Hit, szabadság, lángész, szerelem!

Hűlő testem átadom a földnek,
Hogy helyettem hozzon létre mást,
S küszöben az örök elmulásnak
Üdvözölöm az örök haladást!

Kaszások.

A hold fényes sarlója éppen lesiklott a csillagos égboltozaton amoda a fecsoportok mögé, melyek a szétszórt tanyák körül sötétlenek a nyugoti felhomályban.

A kaszások, úgy ahogy, a munkából kiálltak es'e, pörére vetkezve nyultak végig a szőke tarlón.

Az öreg Földi egy ócska szűrt hajított a buzatóvekre. Neki már fajós csontjai vannak. Amazoknak jó egy ügy szűzen a szurós tarló. Hármán vannak s kölcsönösen aratgatják a megért életet egymás földjén. Így nem jár napszám a segítségért se rész, csak munkában.

A fiatalok egyike — nagyszál barna ember, mélyen fekvő szemekkel — szó nélkül fölemelkedik, szét néz a szabad, sik földeken.

A gabona egy része még talpon van, s a lekonyuló ritkás kalászosok száraz zizegessel dölnék egymásra, amint rájuk fekszik a keleti szél a »Mattyról«. A föld hosszában buza keresztiek fekszenek szép rendben a tarlón. Az ember elfordul kemény tekintetével a sihatárban szétszórt tanyák irányába.

— Ezt az egész határt husz esztendő előtt még az apánk bírta maga, — mondja büszke szóval — gondolom száz lánca s semjéssel. Mire osztozkodásra került a testvérek között, tíz lánca jussa lett volna egynek. Hahem husz láncazt elmarkolt az indzsellér, a fiskális.

— Hát megélték becsülettel a nyolcz

láncon is, Balázs. Akasztja meg a szót az öreg.

— Csak vergődünk — fordít az öreg szaván Balázs, csüggedt szomorúsággal. A talyai szükség elvitte a tehenünket. Az aszszony ma is siratja.

— No, de a szőlőd szépen felvergődött az idénre, hoz a tehenre valót.

Balázs lemondóan int a kezével.

— Belevettem kétszáz pengőt. Négy esztendő óta fojtogat érte a bank. Minden esztendőben rosszabbul fizetett aratás, nem tellett pénz a törlesztésre. A banknak szüretelünk abban.

Az ember eltűnődik egy perczre. A rossz esztendők nyomorúsága lázítja a sorsa ellen. A szegénység, meg a keserűség veri a szük hatarra szoruló ősi jussról, a mit áruba vetett.

Kedvetlenül gondol a vándor botra a a gazdagsággal kecségető idegen ország felé. Annyi szála fonódik szívére az emlékeknek, a mik ide kötik, az ősök vérivel áztatott rőghöz.

A tarló végiben a lovak nagyot rántanak a saroglyán. A csörömlést hangos dobogás követi. Megindul a lovak felé nehézkes lépésekkel. Lassu a járása, mint általában a homoki népe.

A fiatal Balogh, hogy ketten maradtak az öreggel, könyökre támaszkodik, pipára gyujt s elgondolkodva csukja rá a kupakot. Bólgujja lecsuszik a földre duzzadt, kemény izmairól.

Mire visszatér Balázs, neki fobázkodik ő is a szónak.

— Négy darab hizónk volt az őszön; tudja kend, a mi termést behordtunk, fölételtük. Aztán három eldőgött, egy maradt az adóra. A shtuból került ki télre a szalonna a tányericza magjából. Miskor a marhának adtuk . . . Ez a kicsi föld nem bír eltartani enyiünket. A kenyérek valót is szűken adja. Az urak meg a jó módban nem törődnek a szegény néppel. Mondják amarra a Dunántul, tízezer hold termőföldnél több van az érseknek. Igazság az? A kormány mért nem adja ki a népek? A csuhás barátok úgy is tölünk koldulnak buzát . . .

Balázs fejével int a beszédre s merően nézi a földet. Az öreg Földi is megmozdul, felül a tarlón. Ránczos, sovány karjával át kapcsolja a térdét.

Mind igaz a szavad, Nem szólok ellene — mondja csendes hangon. Ertem a lelketek háborgását.

— Gondolja meg hát kend is a dolgot. Sok erre felénk a földéhes városi nép. A kend gazdaságának is akadna vevője még az őszén. Aztán behordás után felveszszük mink is a foglalát.

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőinket miként tarthatjuk jó termésben.

Miként t ö b b i m ű v e l e t i növényeink a szőlőteke is évente trágyázást igényel. Az a trágyázási módszer, mely eddig divott teljesen hibás, e módszer abban állott, hogy szőlőink három illetve öt évenként trágyáztattak meg, ép az okból úgy a termés csökkent, mind pedig a szőlő ellentállási képessége az időjárás behatásai ellen, ha a töke egyik évben bővelkedik tápanyagokban, azután három esetleg több esztendőn keresztül éhezik. Kérdés már most mivel trágyázzuk szőlőinket?

Istállótrágya hatása a szőlőben kitűnő, mindenki azonban ki e kérdéssel foglalkozott, tapasztalásból tudja, hogy évenként istállótrágyázáshoz trágyakészlete nem elegendő, azt neki is pedig meglehetősen magas árban be kell szerezni, vagy pedig a trágyázás elmarad. E hibán úgy segíthetünk, ha jó trágyatápet készíttünk és rendszeresen superfoszfátszert

* Olajpogácsa.

vagy 10—12% oldható foszforsav tartalmu szuperfoszfátot hintünk el az istállóban és a trágyatelepen a trágya közé. Ezáltal igen megjavítjuk az istállótrágyát, a benne elégtelen mennyiségben levő foszforsavat, a szuperfoszfát hozzáadásával emeljük, azoakivül a szuperfoszfát hozzáadása által hatásos voltát megjavítja, a nitrogén és humuszvesztések jelentékenyen csökkennek.

Zöldtrágyával. Ez a módszer sem rossz, szükséges azonban miként az istállótrágyázással, a zöldtrágyázással is egyidejűleg valamilyen alkalmas műtrágyát is alkalmazni.

Lehet végre a szőlőket teljesen műtrágyák a l megtrágyázni. A mesterséges trágyaszerek alkalmazásánál azonban különféle hibákat követtek el. Az egyetlen helyes módszer az, hogy a szőlőt nitrogénnel, foszforsavval, kálciummal egyidejűleg egyszerre megtrágyázzuk, csakis ily teljes trágyázás részesíti a tőkét az összes szükséges növényi tápszerekben, melyeknek segítségével, gondos ápolás és jó időjárás feltételezve hozhatja a legnagyobb terméshozamát.

Kérdés már most, hogy mesterséges trágyafélékben adhatjuk legcélszerűbben a foszforsavat, a káliumot és a nitrogént a szőlőnek. Hogy erre a kérdésre megfellelhesünk, nézzük meg a következő példát: Egy jó karban tartott szőlő évente ismétlődő 146 kg. nitrogénnel, 130 kg. káliumból és 50 kg. foszforsavból álló trágyázást igényel hektáronként. Ha a tőkét csak istállótrágyában részesítjük teljes terméshozamok elérésére évente legalább is 250 p. szükségeltetik hektáronként, a mi négy éven át hektáronként 1000 p. istállótrágyának felel meg. A valóságban azonban ugyanazon terület a szokásos istállótrágyázás mellett csak 400 p. kap, ez ökből hiányzik tehát a 600 p. istállótrágyában foglalt tápanyag mennyiség.

Wagner tanár a következő trágyakeveréket ajánlja hektáronként. (100 m²) 3 kg. 17%-os szuperfoszfátot, 1,70 chilisalétromot, 2 kg. kénsvavas ammoniakot, és 2,5 kg. chilisalétromot.

Barta tanár 50—50 tőkére a következő keveréket ajánlja 2,5 kg. 16—17%-os szuperfoszfátot, 2 kg. kálciummagnésiat, 2 1/4 kg. chilisalétromot.

Más buvárok már kész és összekevert műtrágyát ajánlanak, melyekben 8—9% vizcenz oldható foszforsav, 12% kénsvavas-kálium 2—3% ammoniak nitrogén és egytallal 2—3% salétrom-nitrogén foglaltatik. Ezen arány azonban nem okvetlenül mérvadó, másfaj aju kész szőlőtrágyával, mely 5% vizben oldható foszforsavat, 8% könnyen oldható káliumot, 4% nitrogént, vagy 7% vizben oldható foszforsavat, 10% könnyen oldható káliumot és 2% nitrogént tartalmaz is igen jó eredményt értek el.

A nitrogént illetőleg valószínűleg nagyon célszerű azt nemcsak chilisalétrom alakjában hanem részben lassanként ható, vagyis szerves nitrogén alakjában adni a szőlő alá. Annnyival is inkább, mivel újabb kísérletek azt derítették ki, hogy a nitrogént szőlő alá lassan ható alakban adjuk, nemcsak a terméshozam lesz sokkal nagyobb, de a must cukortartalma is jelentékenyen szaporodik.

Nyilt-tér.

Borivóknak, kik a bort savanyúsággal szemben retik vegyíteni, mindenképpen ezt a

MATTONI

GISSHÜBLER

szőlőművelés

SÁVANYÚ-KÜT

ajánlható. E víz kőszemből a bor savát és az itálnak feltétle kellemetes, ingerlő mellékhatást ad, anélkül, hogy azt fokozta fentene.

Egy fűszerüzlet bolti állványokkal felszerelve kiadó Ermi-hályfalván, a „Nemzeti Szálloda“ épületében, a piacon.

Értekezhetni Dr. Kovács József ügyvédnél Debreczenben, József királyi herceg utca 6 sz. alatt.

A legjobb szobapadló máz az oroszánjegyű

Lechler Linoleum lakk kapható

DEUTSCH LAJOS és VÁRAY JÓZSEF uraknál.

1196—1900. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1900. é. V. I. 1167. sz. végzésével Scheuer Ábrahám felperes részére Kaiser Zsigmond alperes ellen 60 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 610 kor. becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az árverés elrendelhetvén, annak felülfoglaltok követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon, Szentjános utca 420. sz. házában leendő megtartására határidőül **1900. évi augusztus hó 29-ik napján d. e. 11 órája** tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az árverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korában eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldött-nél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1900. évi aug. hó 16-ik napján.

Csathó Jenő
kir. bir. végrehajtó.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér. azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

2 Zala-Drill sorvető-gép, teljesen jó karban, feltűnő olcsón eladó **Klein Jakab** gépraktáránál, főp'acz, főtrafik udvar. 5.

Szép írásu okleveles könyvelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Leány, női kalap üzletben, ki az eladásban és készítésben elegendő ügyességgel és jártassággal bír, azonnal alkalmazást nyer a Párisi Divat Áruházban Debreczen, a főposta mellett. 10.

Ügyes ügynök maras provisió mellett állandó alkalmazást nyerhet. Czim a kiadóhivatalban. 18.

Tanuló felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Finom disztégla eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Aranyéremmel kitüntetett tökéletes fagymentes kutszivattyuk 60 koronától kezdve díjtalan felállítással, — egyéb építkezési vastárgyak házhoz szállítással **gyári áron** kaphatók.

A szüreti idényre pedig **minden külföldinél jobb és olcsóbb** szintén aranyéremmel díjazott, saját gyártmányu

Borsajtókészítőüzök lesznek raktáron a

Debreczeni Vasöntöde és Géplakatosság

Péterfia Hadház-utcai telepén, mely mindennemű gazdasági, ipari és háztartási gépek javítását is legjutányosabban végzi.

Versenyárgyalási hirdetés.

H. Vámospércs községe még ez évben egy csendőrlaktanyát épített, erre versenyárgyalási határnapul saját község házában, **f. év és hó 26-ikanak d. e. 9 órára** kitűzetik.

Építetési költség 8250 korona. Az építési anyag legtöbb része előjáróság által már beszerezett, azt vállalkozó a beszerzési árban átvenni köteles.

Az árlejtés egyéb feltételei a község házában bármikor megtekinthetők.

Előjáróság.

Lüszter köpeny
6 frt.

Ing blous
1 frt.

Őszi kabát, selyem
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltöket és

 diszitett női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszitett
női kalap 3 frt.

Búr kalap
2 frt.

Selyem ernyő
2 frt.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással

1000 drb. 2 frttől feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.